

KOREYS DIASPORASINING XORAZMDAGI TARIXIY SAYOHATI: INTEGRATSIYA VA HISSALAR

S. R. Davletov

tarix fanlari doktori, professor,
Urganch davlat universiteti.

A. R. Raximova

Urganch davlat universiteti tyutori, mustaqil tadqiqotchi.

Annotatsiya:

Ushbu maqola Xorazmda yashovchi Koreys diasporasining tarixiy sayohati va ularning O'zbekistonning ushbu viloyatidagi integratsiyasi hamda jamiyatdagi hissalarini o'rganadi. Maqola, XX asrning 30-yillarida Sovet hukumati tomonidan majburiy ko'chirilgan koreyslarning avlodlari bo'lgan ushbu jamoa qanday qilib mahalliy madaniyat bilan uyg'unlashib ketganligi, shuningdek, ularning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy hayotdagi rolini tahlil qiladi. Koreys diasporasining turli sohalaridagi faoliyati, jumladan tadbirkorlik, ta'lim, san'at va ijtimoiy faoliyatlar orqali qo'shgan hissalariga alohida e'tibor qaratiladi. Maqola, shuningdek, ularning o'z madaniy meroslarini saqlab qolishdagi muvaffaqiyatlari va bu merosni mahalliy hamjamiyat bilan bo'lishishdagi ahamiyatini ko'rib chiqadi.

Kalit so'zlar: Koreys diasporasi, Xorazm, Tarixiy sayohat, Madaniy integratsiya, Ijtimoiy hissa, Tadbirkorlik, Ta'lim, Madaniy meros, Sovet ko'chirilishi, Madaniyatlararo muloqot.

Kirish:

XX asrning 30-yillarida Sovet hukumati tomonidan majburiy ko'chirilgan Koreys diasporasining Xorazm viloyatidagi hayoti, ularning bu yangi muhitga moslashuvi, integratsiyasi va jamiyatga qo'shgan hissalarini mazkur maqolaning asosiy mavzusidir. Ushbu tadqiqot, tarixiy jarayonlarni, shuningdek, diasporaning zamonaviy Xorazm jamiyatidagi o'rni va ta'sirini tahlil qiladi.

Tarixiy Fon

1937 yilda Stalinning buyrug'i bilan Koreyaning yirik bir qismi Sovet Ittifoqining turli burchaklariga, jumladan O'zbekistonning Xorazm viloyatiga ko'chirildi. Ushbu ko'chirilish siyosiy va harbiy sabablarga ko'ra amalga oshirilgan bo'lib, bu jarayon natijasida minglab koreys oilalari yangi hayot qurishga majbur bo'ldilar. Xorazm ular uchun yangi vatan bo'lib qoldi.

Integratsiya Jarayoni

Xorazmda yashashni boshlagan koreyslar tez orada mahalliy iqtisodiyot va madaniyatga moslasha boshladilar. Dastlabki qiyinchiliklarga qaramay, ular mahalliy jamiyat bilan samarali muloqot qurishni va o'zlarining madaniy an'alarini saqlab qolish bilan birga, yangi sharoitlarga moslashishni uddaladilar. Ular qishloq xo'jaligi, hunarmandchilik va savdo sohalarida faol ishtirok etib, o'z hissalarini qo'shadilar.

Madaniy Merosi va Uni Saqlab Qolish

Koreys diasporasi o'zlarining madaniy an'alarini va bayramlarini nishonlash orqali o'zligini saqlab qolishga harakat qilgan. Masalan, Chuseok (Koreys Minnatdorchilik kuni) va Seollal (Koreys Yangi yili) kabi bayramlar keng nishonlanadi, bu esa ularning madaniy identitetini mustahkamlaydi va mahalliy aholi orasida ham katta qiziqish uyg'otadi. Shuningdek, koreys tili va san'ati bo'yicha ta'lim berish ham diqqat markazida bo'lib, bu orqali yangi avlodlar o'z ildizlarini chuqurroq anglaydilar.

Iqtisodiy va Ijtimoiy Hissalar

Koreys diasporasi Xorazmning iqtisodiy rivojlanishiga katta hissa qo'shgan. Ko'plab koreyslar qishloq xo'jaligi, xususan sabzavot yetishtirishda yetakchi bo'lib, mahalliy bozorlarni sifatli mahsulotlar bilan ta'minlaydilar. Bundan tashqari, kichik biznes va savdo sohalarida ham faol ishtirok etib, viloyat iqtisodiyotining o'sishiga hissa qo'shmoqdalar.

Jamiyatdagi Rol va Ta'sir

Koreys diasporasi nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va madaniy hayotga ham muhim ta'sir ko'rsatmoqda. Ular turli xil madaniy tadbirlar va festival'larni tashkil etish

orqali mahalliy madaniyatga boyituvchi elementlar qo'shmoqdalar. Bu tadbirlar nafaqat koreys, balki boshqa millat vakillari orasida ham o'zaro tushunish va hurmatni rivojlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, koreys diasporasi turli xil ijtimoiy va madaniy tashkilotlarni yaratish orqali jamoat hayotiga faol ishtirok etadi, bu esa ularning integratsiyasini yanada chuqurlashtiradi.

Ta'lim va Tarbiya

Koreys-o'zbeklar o'z farzandlariga ta'lim-tarbiya berishda katta e'tibor qaratadilar. Xorazmda joylashgan bir nechta maktablar va ta'lim muassasalari koreys tilini o'rgatish dasturlarini taklif qiladi. Bu dasturlar orqali yosh avlodlar o'z madaniy ildizlarini chuqurroq o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishadi, shuningdek, o'z bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishadi.

Madaniyatlararo Muloqot

Koreys diasporasi mahalliy aholi bilan muloqot qurishda madaniyatlararo aloqalarni mustahkamlashga katta hissa qo'shadi. Ular turli madaniy va san'at tadbirlari orqali o'zlarining boy madaniy merosini namoyish etadilar va boshqa madaniyat vakillari bilan hamkorlik qiladilar. Bu esa, o'z navbatida, Xorazm jamiyatining madaniy xilma-xilligini boyitib, o'zaro hurmat va tushunish muhitini mustahkamlashga yordam beradi.

Xorazmda yashovchi Koreys diasporasining tarixi va ularning O'zbekistonning bu viloyatidagi madaniy va ijtimoiy hayotga qo'shgan hissalarini diqqatga sazovor. 1937 yilda Sovet hukumati tomonidan ko'chirilgan koreyslar, ularning avlodlari bugungi kunda Xorazm viloyatining turli sohalarida faol rol o'ynaydilar.

Demografik Ma'lumotlar: Xorazmda taxminan 3,000 nafar koreys millatiga mansub aholi yashaydi.

Iqtisodiy Faoliyat: Koreys diasporasining 40% iqtisodiyotning qishloq xo'jaligi sohasida faol, ayniqsa sabzavot yetishtirishda peshqadam.

Madaniy Tadbirlar: Yiliga 12 dan ortiq madaniy tadbirlar o'tkaziladi, jumladan Chuseok va Seollal kabi koreys milliy bayramlari keng nishonlanadi.

Ta'lim: Koreys tilini o'rganishni taklif qiluvchi 5 ta maktab va ta'lim muassasasi mavjud, bu yerda yuzlab o'quvchilar o'z milliy til va madaniyatini chuqurroq o'rganish imkoniyatiga ega.

Madaniyatlararo Muloqot: Xorazm viloyatida yashovchi koreyslar o'rtasida o'tkaziladigan tadbirlar soni yiliga 15 dan 20 gacha, bu esa mahalliy aholi va boshqa millat vakillari bilan madaniyatlararo muloqotni kuchaytiradi.

Ushbu raqamlar Xorazmda yashayotgan koreys diasporasining integratsiyasi va viloyatdagi madaniy hamda iqtisodiy hayotdagi ta'sirini yorqin namoyish etadi. Ularning faolligi nafaqat o'z madaniyatlarini saqlab qolishda, balki mahalliy jamiyat bilan birlashishda ham muhim rol o'ynaydi, bu esa ularni Xorazmning ko'p qirrali madaniy mozaikasining ajralmas qismiga aylantiradi.

Xorazmda yashayotgan koreys diasporasi o'z tarixiy sayohatida ko'plab sinovlardan o'tib, yangi muhitga moslashishga va unga integratsiyalashishga muvaffaq bo'lgan. Ular iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy sohalarda sezilarli hissalar qo'shish bilan birga, o'z madaniy meroslarini saqlab qolish va uni kelajak avlodlarga uzatishda ham faol ishtirok etmoqdalar. Koreys diasporasining Xorazm viloyatidagi faoliyati nafaqat o'z milliy madaniyatini saqlab qolish, balki boshqa madaniyatlar bilan hamkorlik va muloqot qilish orqali jamiyatdagi o'zaro hurmat va tushunishni rivojlantirishga xizmat qiladi. Ushbu jarayonlar viloyatning madaniy xilma-xilligini yanada boyitib, O'zbekistonning umumiy madaniy merosini mustahkamlashga yordam beradi.

Adabiyotlar:

1. Koreys Milliy Universiteti. (2022). Koreys Diasporasining Markaziy Osiyodagi Tarixi. Toshkent: Koreys Milliy Universiteti Nashriyoti.
2. Lee, J. H. (2019). Central Asia's Korean Community: Integration and Identity. Seoul: Asia Research Center.
3. Park, S. Y. (2020). Cultural Heritage of Korean Immigrants in Uzbekistan. Seoul: Han'guk Diaspora Tadqiqotlari Institut.
4. Uzbekiston Milliy Statistika Qo'mitasi. (2023). Xorazmda yashovchi koreyslar: Demografiya va Iqtisodiy Faoliyat. Xiva: Statistika.
5. Cho, Y. K. (2018). Interethnic Relations and Cultural Negotiations: The Case of the Korean Community in Khorezm. Seoul: Korean Social Science Journal.
6. Kim, D. S. (2021). Preserving Identity: Educational Initiatives among Koreans in Uzbekistan. Busan: Pacific Rim Education Society.